

Hort Urbà: Un Projecte Intergeneracional

Resum

“Hort urbà: un projecte intergeneracional” és una eina de dinamització sociocultural i vinculació entre els agents de la residència de la tercera edat Mossèn Anton, l'Associació Juvenil Barnabitas i la comunitat. Ofereix als usuaris un espai físic i participatiu on, a través de la creació i el manteniment d'un hort urbà, potenciar les capacitats físiques, cognitives i d'autoestima a la vegada que promoure les relacions socials entre els destinataris. De programació anual, el projecte esdevé el fil conductor de les diferents activitats educatives, culturals i lúdiques de la institució dirigides a contribuir a la preservació del grau d'autonomia i independència dels residents així com l'assoliment d'un estat de benestar emocional òptim.

Autores:

Alicia Tarragón Martínez
Silvia Rodríguez Peña
M^a del Pilar Vázquez Álvarez

Residència Mossèn Anton

Plaça Mossèn Anton n° 7B,
08930 Sant Adrià de Besòs.
residenciamossenanton@gmail.com
933 811 151

Octubre 2013

Índex

I.- Introducció

1.- Presentació	1
2.- Marc teòric	2
3.- Destinataris	4

II.- Objectius 6**III.- Metodologia**

1.- Organització	7
2.- Programació	8
3.- Avaluació	10
4.- Difusió	12
5.- Recursos	13

IV- Resultats

1.- Eficàcia	14
2.- Eficiència	17

V.- Conclusions 18**VI.- Referències bibliogràfiques** 19**VII.- Annexes** 20

I.- Introducció

1.- Presentació

Després de deu anys de col·laboració entre la Residència Mossèn Anton i l'Associació Juvenil Barnabitas participant com a convidats en activitats puntuals organitzades per cadascuna de les institucions, aquesta proposta sorgeix de l'interès per portar a terme un projecte comú i estable on nens i avis esdevinguin coparticipants i coprotagonistes, sent l'intercanvi intergeneracional i els continguts de l'hort els engranatges que permetin a grans i petits conviure, gaudir i sobretot adonar-se de tot el que poden aprendre els uns dels altres. Treballant a l'hort del barri i participant en l'educació al lleure dels infants, els residents esdevenen agents actius de la comunitat.

Es tracta d'un programa d'activitats terapèutiques, lúdiques i socioculturals consistents en tallers d'estimulació cognitivosensorial, laborteràpia o ludoteràpia. Els continguts principals d'aquests giren al voltant de l'hort urbà cedit per l'Ajuntament de Sant Adrià de Besòs del que els joves Barnabitas i la residència tenen cura. D'aquesta manera el projecte esdevé l'eix principal de totes les activitats que es desenvolupen en el centre, adaptant-les a les diferents estacions i períodes de l'any així com als esdeveniments més importants de la cultura local. Les activitats es porten a terme en quatre espais diferents situats en un radi de cent metres: les instal·lacions de la Residència Mossèn Anton, el local de l'Associació Juvenil Barnabitas, l'hort urbà cedit per l'ajuntament i la plaça Mossèn Anton del barri de Sant Joan Baptista.

Es realitzen sessions conjuntes amb els infants de l'associació juvenil, creant un espai d'interrelació en el que gent gran i nens han de col·laborar per a portar a terme l'activitat. Les famílies tant dels residents com dels infants són sempre convidades, pel que es dona l'oportunitat de que diverses generacions i agents interaccionin i treballin junts amb un objectiu comú.

Així mitjançant la motivació dels destinataris per participar a l'hort, es treballa paral·lelament per preservar les capacitats cognitives i físiques dels residents, potenciar la seva salut emocional i crear espais d'interacció comunitària. Amb l'assoliment d'aquests objectius, es persegueix la finalitat principal del projecte consistent en perllongar l'autonomia i independència de la gent gran així com la seva participació i vinculació social.

2.- Marc teòric

a) Envel·liment actiu i societat

Amb la commemoració de 2012, Any Europeu de l'Envel·liment Actiu i la Solidaritat entre Generacions, la Unió Europea redactà una declaració¹ de compromís a 1) treballar perquè en el procés d'envel·liment totes les persones (...) tinguin la possibilitat de desenvolupar al màxim la seva independència, autonomia i capacitat de participació; 2) sensibilitzar la ciutadania sobre la importància de l'envel·liment actiu (...) i de planificar aquest procés al llarg del cicle de la vida; 3) reconèixer l'experiència i la important contribució social de les persones grans a la societat i mantenir la seva participació com un actiu fonamental de la ciutat, promovent les relacions solidàries entre generacions i 4) promoure una ciutat per a totes les edats, que té en compte les aportacions de les persones grans a favor de la millora de la qualitat de vida del conjunt de la ciutadania.

El present projecte vol seguir la línia de treball proposada per la Unió Europea amb la finalitat de sensibilitzar sobre la contribució que la gent gran pot aportar a la societat i participar en la creació de millors oportunitats per l'envel·liment actiu així com enfortir la solidaritat intergeneracional.

b) Intergeneracionalitat al segle XXI

Els grans canvis que han hagut i continuen havent a partir de finals del segle XX amb el desenvolupament de la societat de la Informació i la Comunicació ha suposat que molts dels paradigmes i els sistemes de creences en que s'han basat, i continuen basant-se les polítiques i els sistemes culturals, estiguin subjectes a tensions i reordenament.

El reconegut sociòleg Zygmunt Bauman utilitza el terme modernitat líquida² per a descriure el temps sense certeses en el que ens trobem. Amb la metàfora de la liquiditat, fa referència a la transitorietat, desregularització i liberalització dels mercats així com a la precarietat dels vincles humans en una societat individualista i privatitzada, marcada pel caràcter transitori i volàtil de les relacions.

¹ Council (EPSCO) Brussels, 7 December 2012. *Council Declaration on the European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations (2012): The Way Forward.*

² Bauman, Z. (2005) *Modernidad líquida*. Fondo de cultura económica: Argentina.

La UNESCO (1999)³ planteja sis tendències significatives de la nostra societat en el moment en el que ens trobem que calen tenir en compte en la pràctica Intergeneracional, els programes i la política social:

- ❖ L'augment de l'esperança de vida i per tant del percentatge d'adults majors.
- ❖ Els canviants patrons econòmics i de benestar, amb el risc conseqüent de persones majors que es veuen com una càrrega o amb menor valor o respecte que en generacions anteriors.
- ❖ Els canvis i reordenaments en la estructura familiar, sovint exacerbats per la necessitat de mobilitat d'individus compromesos en la activitat econòmica, que té conseqüències significatives reals o potencials per a la Política Social.
- ❖ La promoció i desenvolupament de "Aprentatge de tota la Vida".
- ❖ Les relacions canviants entre el jove i l'adult major, sovint caracteritzades per una falta de comprensió entre l'un i l'altre.
- ❖ La necessitat de que la Política Social es basi en comprometre a tota la comunitat, de manera que sigui positiva i reconegui la mutualitat de les relacions de grups diferents entre sí.

Segons el mateix organisme, el treball Intergeneracional compta amb un gran potencial com a agent de la Política del Desenvolupament Social i el canvi. Les generacions presents i futures de persones joves i grans poden comprometre's mútuament en la societat pels beneficis de les seves comunitats. Així planteja els programes intergeneracionals com vehicles per a l'intercanvi determinat i continuat de recursos i aprenentatge entre les generacions més grans i més joves per beneficis individuals i socials. Per a aconseguir l'èxit d'aquests programes, han de complir amb una sèrie de característiques essencials:

- ❖ Que demostrin beneficis mutus per als participants.
- ❖ Que estableixin nous papers socials i/o les noves perspectives per als participants joves i grans.
- ❖ Que puguin involucrar múltiples generacions i han d'incloure al menys dos generacions no adjacents i sense lligams familiars.
- ❖ Que promoguin el coneixement augmentat i la comprensió entre les generacions més joves i més grans i el creixement de la autoestima per ambdues generacions.

³ **Hatton-Yeo, Alan. Ohsako, Toshio** (2001). *Programas Intergeneracionales: Política Pública e implicaciones de la investigación. Una perspectiva internacional*. Instituto de Educación de la UNESCO, The Beth Johnson Foundation: Hamburg.

- ❖ Que es dirigeixin a problemes socials i polítics apropiades per a aquelles generacions involucrades.
- ❖ Que incloguin els elements d'una bona planificació del programa.
- ❖ Que es desenvolupin relacions intergeneracionals.

3.- Destinataris

Els destinataris d'aquest projecte són els usuaris de la Residència Mossèn Anton, amb una mitjana d'edat de 85 anys i heterogeneïtat en quant a les seves capacitats físiques i cognitives. Es tracta de gent gran sense plena autonomia personal degut a limitacions de mobilitat i motricitat, per la qual cosa precisen de l'atenció d'altres persones en major o menor mesura per a la realització de les activitats bàsiques de la vida diària. Pateixen diferents graus de deteriorament cognitiu, des de deteriorament cognitiu lleu a deteriorament cognitiu greu, presentant dificultats en l'orientació, atenció i concentració, dèficits de memòria i dificultats en el llenguatge i el raonament així com diversitat funcional.

Les circumstàncies de les persones que requereixen els serveis de les residències de la tercera edat com ara la manca d'autonomia i la seva percepció de no poder desenvolupar-se en el dia a dia com ho feien abans, poden contribuir a desenvolupar una baixa autoestima i mostrar-se apàtics i desmotivats vers l'etapa vital en la que es troben. Per això es fa necessari per part dels professionals del centre treballar diàriament per tal de millorar la salut emocional i el sentiment de vàlua i de pertinença a un grup de la gent gran.

La situació sociohistòrica que han viscut les persones del territori que ara es troben a la tercera edat, fa que amb alta probabilitat molts hagin estat vinculats amb la vida al camp i la cura d'horts, pel que la seva experiència vital i coneixements poden servir de motivació per participar en aquest projecte.

Els infants

L'Associació Juvenil Barnabitas és una entitat sense ànim de lucre que treballa al barri Sant Joan Baptista de Sant Adrià de Besòs des de fa més de deu anys. Està ubicada a menys de cent metres de la residència, el que fa que el contacte i la coordinació entre ambdós centres sigui excel·lent.

L'Associació es caracteritza per fer una tasca d'educació en el lleure amb infants i joves del territori mitjançant el desenvolupament comunitari i la participació, amb accions dirigides tant als infants i joves i les seves famílies, com als veïns del barri i les diferents entitats que hi treballen. La seva finalitat consisteix en evitar o superar el risc d'exclusió social mitjançant el lleure com a medi òptim a l'hora d'educar als infants en habilitats socials i valors com la responsabilitat, el treball en grup i la millora de l'autoestima.

La institució, per tal d'adequar les activitats de la manera més efectiva, divideix els joves participants en tres grups d'edats diferents que participaran en unes o altres activitats en funció del que decideixin els seus monitors. Grup de "petits": entre els 5 y 7 anys; Grup de "mitjans": entre 8 y 9 anys; Grup de "grans": entre els 9 i 11 anys.

Els familiars

Els familiars dels residents són part integrant de la dinàmica del centre, pel que se'ls convida a participar de les sortides setmanals a l'hort i de les activitats compartides amb els nens i els monitors de l'associació juvenil, promovent la interacció entre tots els agents implicats i la participació de tres generacions en un projecte en comú.

II.- Objectius

Objectius generals	Objectius específics
1.- Crear un espai d'interacció entre gent gran i nens on compartir experiències i treballar amb un fi comú.	1.1.- Aconseguir que gent gran i infants realitzin un treball conjunt per assolir un objectiu comú.
	1.2.- Augmentar les interaccions entre gent gran i infants.
	1.3.- Augmentar el grau de coneixement i de la comprensió mútua entre gent gran i infants.
	1.4.- Possibilitar el intercanvi d'experiències entre la gent gran i els infants per enriquir-se mútuament.
2.- Afavorir las relacions socials entre residents i amb altres agents.	2.1.- Desenvolupar el sentiment de pertinença dels residents envers un grup de treball format també per altres agents.
	2.2.- Afavorir el treball en equip per realitzar les activitats proposades.
	2.3.- Aconseguir la interacció dels residents participants amb treballadors del centre i la fundació, familiars i voluntaris.
	2.4.- Crear una dinàmica participativa, cooperativa i distesa.
3.- Millorar l'autoestima i el benestar emocional dels residents.	3.1.- Fomentar un sentiment de vàlua dels participants mitjançant la valoració per els demás dels seus coneixements i el seu treball .
	3.2.- Aconseguir que els participants se sentin vinculats amb l'entorn mitjançant la seva contribució.
	3.3.- Augmentar la diversitat d'activitats diferents a les quotidianes mitjançant activitats a l'exterior.
	3.4.- Despertar en els residents la motivació i la il·lusió pel seu treball a l'hort necessàries perquè puguin trobar un sentit en la seva col·laboració.
4.- Estimular les capacitats funcionals, motrius, perceptives i cognitives dels participants.	4.1.- Exercitar la coordinació, mobilitat articular, musculatura i motricitat fina i grossa.
	4.2. Preservar i/o estimular la orientació espacial i temporal dels residents..
	4.3.- Treballar la discriminació sensorial dels residents mitjançant el sentits de la vista, gust, olfacte i tacte.
	4.4. Fomentar i/o preservar les capacitats cognitives dels residents: atenció, concentració, memòria, llenguatge, raonament, praxis, gnòsies.

III.- Metodologia

1.- Organització

Per tal de dur a terme el projecte garantint l'assoliment dels objectius així com la viabilitat i coherència del mateix, s'han establert quatre fases principals per estructurar les accions a executar: preparació, realització, avaluació i difusió. S'aplicaran tant al conjunt del projecte com a cadascuna de les activitats elaborades.

Fases	Descripció	Accions	Temporització
Preparació	Coordinació amb l'associació juvenil	Establiment de les bases	1ª quinzena març 2013
		Programació activitats conjuntes	2ª quinzena març 2013
	Coordinació de l'equip multidisciplinar de la residència.	Establiment dels objectius	1ª quinzena març 2013
		Organització i gestió per tal de programar i preparar les activitats específiques tenint en compte els objectius, continguts específics, participants, materials i espais.	2ª quinzena març 2013
Realització	Portada a terme de les activitats programades	Activitats dels residents	D'abril de 2013 a març 2014 setmanalment. Excepte a l'agost.
		Activitats residents amb familiars	
		Activitats conjuntes entre residents, familiars i infants	
Avaluació	Dels professionals	Acompliment dels objectius establerts	Per a cada activitat. El seguiment i avaluació del projecte es repetirà trimestralment.
	Dels participants	Satisfacció percebuda i opinions subjectives mitjançant qüestionaris i entrevistes grupals lliures.	
	Dels familiars		
	Dels infants		
Difusió	De les activitats	A través de la revista trimestral de la residència, circulars a les famílies, xarxes socials, blog, correu electrònic i comunicació directa.	Abril 2013, donar a conèixer el projecte entre els familiars. Setmanalment: programació i avaluació.
	Dels resultats		

2.- Programació

Mes	Continguts	Activitat	Tipus teràpia	Participants	Responsable
Abril	Inauguració	Fabricació de testos amb ampelles reciclades.	Laborteràpia	Residents	Treballadora social
		Plantada de llavors en testos pel planter.	Estimulació sensorial	amb familiars	Educadora social
		Festa de la primavera	Ludoteràpia / sociocultural	i amb nens	Psicòloga
Maig	On som?	Ubicant-nos al barri.	Estimulació sensorial	Residents	Terap. ocupacional
		Orientació espai al, elaboració mapa de l'hort.	Estimulació cognitiva	amb familiars	Psicòloga
		Taller de cuina: utilitzant ingredients autòctons	Laborteràpia / sociocultural	i amb nens	Treballadora social
Juny	Les herbes	Estimulació sensorial amb les herbes.	Estimulació sensorial	Residents	Psicòloga
		Elaboració de colònies amb herbes de l'hort.	Laborteràpia	amb familiars	Terap. ocupacional
		Bingo musical a l'hort	Ludoteràpia / sociocultural	i amb nens	Educadora social
Juliol	L'estiu	Rams i motius decoratius amb les plantes	Estimulació sensorial	Residents	Treballadora social
		Manualitat, espantaocells	Laborteràpia	amb familiars	Educadora social
		Taller de cuina: ensalada amb hortalisses.	Sociocultural	i amb nens	Psicòloga
Agost		L'hort romandrà tancat i l'associació juvenil de vacances.			
Set.	Festa Major i Diada	Participació festes de la ciutat.	Sociocultural	Residents	Educadora social
		El joc del pèsol	Estimulació cognitiva	amb familiars	Psicòloga
		Loteria mexicana amb continguts de l'hort	Ludoteràpia / sociocultural	i amb nens	Treballadora social

Mes	Continguts	Activitat	Tipus teràpia	Participants	Responsable
Oct.	La tardor	Taller de memòria amb verdures i hortalisses.	Estimulació cognitiva	Residents	Psicòloga
		Sortida al riu. ¿Quins ocells hi ha al barri?	Sociocultural	amb familiars	Treballadora social
		Taller de cuina: panellets.	Laborteràpia / sociocultural	i amb nens	Terap. ocupacional
Nov.	Reci-clatge	Elaboració regals pels nens	Laborteràpia	Residents	Treballadora social
		Taller d'atenció amb verdures	Estimulació cognitiva	amb familiars	Educadora social
		Teixint cistells per guardar fruits	Sociocultural	i amb nens	Psicòloga
Des.	Nadal	Postals nadalenques	Laborteràpia	Residents	Terap. ocupacional
		Jocs amb raïm	Estimulació sensorial	amb familiars	Psicòloga
		Festa de Nadal	Sociocultural	i amb nens	Treballadora social
Gen.	Any nou, noves fites	Elaboració calendari de l'any	Laborteràpia	Residents	Psicòloga
		Conversa sobre cicles comparant amb l'hort	Estimulació cognitiva	amb familiars	Terap. ocupacional
		Jocs tradicionals i moderns	Ludoteràpia / sociocultural	i amb nens	Educadora social
Feb.	Carnestoltes	Elaboració disfresses	Laborteràpia	Residents	Treballadora social
		Teràpia amb gossos a l'hort	Estimulació sensorial	amb familiars	Educadora social
		Festa carnestoltes	Sociocultural	i amb nens	Psicòloga
Març	Clausura	Macedònia amb fruites de l'hort	Laborteràpia	Residents	Educadora social
		Relacionar noms amb verdures	Estimulació cognitiva	amb familiars	Psicòloga
		Festa clausura del primer any de projecte	Ludoteràpia / sociocultural	i amb nens	Treballadora social

3.- Avaluació

Objectius generals	Objectius específics	Indicadors
1.- Crear un espai d'interacció entre gent gran i nens on compartir experiències i i treballar amb un fi comú.	1.1.- Aconseguir que gent gran i infants realitzin un treball conjunt per assolir un objectiu comú.	Accions participatives de col·laboració entre els participants
	1.2.- Augmentar les interaccions entre gent gran i infants.	Quantitat d'interaccions entre gent gran i infants.
	1.3.- Augmentar el grau de coneixement i de la comprensió mútua entre gent gran i infants.	Respostes tant de la gent gran com dels infants a preguntes explícites en qüestionaris.
	1.4.- Possibilitar el intercanvi d'experiències entre la gent gran i els infants per enriquir-se mútuament.	Aprenentatges adquirits per ambdós grups de participants.
2.- Afavorir las relacions socials entre residents i amb altres agents.	2.1.- Desenvolupar el sentiment de pertinença dels residents envers un grup de treball format també per altres agents.	Discurs dels participants en primera persona respecte als agents del projecte.
	2.2.- Afavorir el treball en equip per realitzar les activitats.	Interaccions positives, oferint i demanant la col·laboració.
	2.3.- Aconseguir la interacció dels residents participants amb treballadors del centre i la fundació, familiars i voluntaris.	Interaccions entre tots els agents participants.
	2.4.- Crear una dinàmica participativa, cooperativa i distesa.	Opinions subjectives dels participants positives.

Objectius generals	Objectius específics	Indicadors
3.- Millorar l'autoestima i el benestar emocional dels residents.	3.1.- Fomentar un sentiment de vàlua dels participants mitjançant la valoració per els demés dels seus coneixements i treball.	Respostes a preguntes explícites del qüestionari.
	3.2.- Aconseguir que els participants se sentin vinculats amb l'entorn mitjançant la seva contribució.	Respostes a preguntes explícites del qüestionari.
	3.3.- Augmentar la diversitat d'activitats diferents a les quotidianes mitjançant activitats a l'exterior.	Quantitat d'activitats realitzades fora de la residència.
	3.4.- Despertar en els residents la motivació i la il·lusió pel seu treball a l'hort necessàries perquè puguin trobar un sentit en la seva col·laboració.	Comentaris espontanis sobre l'hort fora de l'horari de realització de les activitats.
4.- Estimular les capacitats funcionals, motrius, perceptives i cognitives dels participants.	4.1.- Exercitar la coordinació, mobilitat articular, musculatura i motricitat fina i grossa.	Realització d'accions que requereixin mobilitat.
	4.2. Preservar i/o estimular la orientació espacial i temporal dels residents.	Respostes correctes dels residents respecte l'entorn i la data en les activitats.
	4.3.- Treballar la discriminació sensorial dels residents mitjançant el sentits de la vista, gust, olfacte i tacte.	Activitats fetes que requereixin utilitzar de forma concreta la els diferents sentits per separat.
	4.4. Fomentar i/o preservar les capacitats cognitives dels residents (atenció, concentració, memòria, llenguatge, raonament, praxis, gnòsies).	Nivell de participació en tallers i jocs dissenyats per fer servir les capacitats cognitives anomenades.

4.- Difusió

La comunicació del projecte té principalment dos destinataris. Per un costat, les famílies a les que es fa saber les activitats que s'estan portant a terme per mantenir-les informades i sobretot aconseguir la seva màxima participació. Per l'altre la comunitat, donant a conèixer el projecte al barri sent coherents amb l'objectiu d'augmentar la vinculació dels residents amb l'entorn.

Així la finalitat de les comunicacions són dues: anunciar les properes activitats per fer la família i els veïns copartíps, i informar de les que ja s'han realitzat en format de reportatge amb fotografies i opinions dels participants.

Per tal comesa comptem amb diversos mitjans de comunicació. Eines digitals com les xarxes socials formades pel blog de la residència, el correu electrònic, picassa, facebook, twitter i instagram. I suports físics com cartells, circulars per les famílies i la revista de la residència.

5.- Recursos

Els recursos propis del projecte son mínims ja que és l'Associació Juvenil Barnabitas amb el suport de l'Ajuntament de Sant Adrià del Besòs la que s'encarrega del seu manteniment. Sota els principis d'autogestió i autonomia i reducció de despeses tant econòmiques com ecològiques, s'elaboren els materials propis a través del reciclatge i activitats de laborteràpia. Per exemple, s'han dissenyat activitats en les que la gent gran ha fabricat els cartrons que s'utilitzaran després al joc del bingo amb els nens.

Recursos		Propis del projecte	Estructurals i adscrits
Materials	Infraestructures	Hort urbà cedit per l'ajuntament.	Sala multifuncional de la residència Local de l'AJ Barnabitas Plaça Mossèn Anton
	Equipaments	Diversos (cistell, regadora, taules plegables, etc.)	Cadires de rodes Barrets Càmera de fotos Ordinador Reproductor de música
	Fungibles	Diversos (llavors, terra, ampolles, ingredients, etc.)	Revista trimestral de la residència Material papereria
Humans			Treballadora social Psicòloga Educadora social Terapeuta ocupacional Professionals atenció diària

El 25% de les activitats lúdiques, socioculturals i cognitives que l'equip multidisciplinar de la Residència Mossèn Anton efectua en el funcionament quotidià del centre estan adscrites al present projecte, no suposant una dedicació extra. S'han requerit 20 hores addicionals per cadascun dels professionals per tal de dissenyar, preparar i avaluar el projecte. La resta de professionals del centre com ara el fisioterapeuta, la cuinera, la infermera, gerocultores, auxiliars, etc. intervenen de forma puntual en el projecte, sent copartípics i fent d'aquest projecte un projecte de tots.

IV.- Resultats

A principis d'octubre, la realització del present projecte es troba a l'equador. Després de sis mesos des de la posada en marxa, s'ha realitzat una avaluació tant del procés que s'ha dut a terme fins aquest moment com dels resultats que s'estan obtenint per tal de valorar si estem assolint les fites establertes a l'inici d'aquest projecte, amb quines dificultats ens estem trobant i com podem millorar l'eficàcia. Per a aquesta tasca, comptem amb valoracions per a cada activitat així com un qüestionari general sobre el projecte aplicats trimestralment en quatre formats: dirigits als residents, familiars, infants i professionals implicats.

1.- Eficàcia

Assoliment dels objectius

Per tal de dissenyar les accions que permetin l'assoliment i avaluació dels objectius específics i per tant dels objectius generals del projecte, s'han desenvolupat objectius operatius observables per a cadascuna de les activitats. En aquest apartat, resumirem els resultats obtinguts generalitzant les dades als quatre blocs d'objectius generals.

1.- Crear un espai d'interacció entre gent gran i nens on compartir experiències i treballar amb un fi comú.

Quan vam plantejar posar en marxa aquest projecte comú, es realitzaven dues activitats semestrals amb els infants de l'AJ Barnabitas, sent l'únic contacte amb nens per part de la majoria de residents. Havent programat i portat a terme una activitat conjunta mensual entre ambdós institucions, s'ha triplicat el número d'oportunitats d'interrelació entre petits i grans.

Les activitats conjuntes s'han dissenyat de forma que nens i avis hagin de col·laborar per portar-les a terme estant compostes de continguts amb els que els avis es troben més familiaritzats així com accions en les que els nens tenen una millor execució. Per exemple, la rapidesa executiva dels nens en escoltar i cercar una imatge, amb els coneixements dels avis sobre les hortalisses i el seu aspecte.

Al començar cada activitat, tant nens com gent gran demana de forma espontània el nom de la persona amb qui treballarà i acaben sorgint converses. També s'ha pogut observar la curiositat dels nens per les característiques dels avis, amb preguntes sobre la cadira de rodes que els acompanya o les dificultats de parla que alguns presenten.

2.- Afavorir las relacions socials entre residents i amb altres agents.

Degut a la participació de tot l'equip professional de la Residència Mossèn Anton a l'hort, s'han establert interaccions entre residents i l'equip d'atenció diària més enllà de les accions quotidianes i les seves funcions específiques envers els residents. Un cop terminades les activitats i de tornada a la residència, sorgien converses sobre el que acabava d'esdevenir i les anècdotes més interessants. En quant a les famílies que han participat al projecte, no només s'han relacionat amb els seus familiars sinó també amb la resta de residents i famílies així com amb els nens.

3.- Millorar l'autoestima i el benestar emocional dels residents.

Fins l'inici del projecte, la majoria d'activitats es feien a la sala multifuncional de la residència, amb excepció d'una activitat semestral amb els nens de l'associació juvenil, una sortida anual a la platja o el riu i sortides de mitja hora a la plaça. En aquest projecte s'han programat i executat tres sortides mensuals, augmentant les activitats a l'exterior en un 100%.

Alguns dels residents han sigut treballadors del camp pel que a les activitats a l'hort recobren experiències i expliquen a companys, professionals i nens els seus coneixements sobre la cura i el manteniment de les hortalisses. Es porten a terme les instruccions que ells indiquen pel que s'adonen de que els seus coneixements i col·laboració són indispensables per mantenir l'hort i aconseguir els fruits dels que tots gaudim. Per exemple, incloent les hortalisses que ells han plantat, regat i recollit al menú de la residència.

Al llarg de la setmana els residents fan diversos comentaris espontanis sobre l'hort preguntant quan tornarem, valorant l'efecte de la climatologia actual a les plantes i fent càlculs de quins seran els propers fruits a recollir.

4.- Estimular les capacitats funcionals, motrius, perceptives i cognitives dels participants.

Les teràpies d'estimulació cognitiva, estimulació sensorial, laboroteràpia, ludoteràpia i socioculturals que els professionals del centre portaven a terme s'han dissenyat per adaptar-les als continguts de l'hort sense interrompre-les. Així els objectius operatius de cada activitat de l'hort s'han redactat en funció del tipus de teràpia en el que l'activitat

s'inclou i a l'avaluació específica de cada activitat ens hem assegurat d'haver-los complert.

Execució de les accions programades

Les accions programades han estat executades de la forma i en el moment en el que s'havien programat. Es tracta d'activitats senzilles, realistes amb els recursos i circumstàncies actuals pel que la dificultat ha sigut baixa. Per portar-les a terme necessitàvem la col·laboració dels familiars i resta de professionals de la Residència Mossèn Anton, per una atenció individualitzada constant i per poder traslladar als participants de la residència a l'hort i tornar. Gràcies a la seva motivació per participar al projecte l'execució ha sigut possible. Només en tres ocasions hem hagut d'aplaçar les activitats degut a la climatologia, sent reprogramades sense majors incidències.

Opinions dels destinataris sobre els resultats i els efectes del projecte.

Les valoracions de la gent gran sempre han sigut positives, dient que els hi ha agradat l'activitat del dia, que s'ho han passat bé, que volen repetir la propera setmana i els ha agradat estar amb els nens. Les activitats que per alguns participants eren massa curtes, per altres eren massa llargues. Quan preguntàvem per una opinió general no obteníem resposta, però per les nostres observacions en quant a preguntes relacionades amb l'hort al dia a dia, a la seva il·lusió per veure les fotografies de les activitats i les seves ganes per ensenyar a familiars i professionals que no havien assistit el que havien fet, ens fan saber que volen formar part d'aquest projecte i seguir fent activitats dins aquest context.

En quant a les opinions dels familiars, asseguruen estar contents amb el projecte. S'havia dissenyat que la valoració per la seva part fos omplir una enquesta via Internet, però per aquesta tasca no hem aconseguit la seva participació. Per aquest segon semestre plantejarem realitzar un qüestionari amb paper in situ, perquè l'avaluació sigui més pràctica per les famílies.

Respecte a lavaluació realitzada pels residents, cal elaborar uns indicadors més senzills, amb preguntes més concretes per facilitar que expressin la seva opinió i obtenir una valoració fidedigne.

2.- Eficiència

El projecte ha sigut adscrit a les activitats que diàriament es realitzen a les sessions de teràpia ocupacional, educació social i psicologia, coordinant i adaptant els tres espais per portar a terme aquesta proposta, pel que la seva execució no ha suposat una inversió afegida. Van ser necessàries 60 hores addicionals en total de l'equip multidisciplinar invertit en coordinació i el material propi del projecte ha sigut escàs pel que els costos totals han sigut molt baixos.

En canvi, els beneficis envers el projecte han sigut molt positius, havent complert en major o menor grau els objectius establerts i havent rebut una valoració positiva per part de tots els participants.

V.- Conclusions

El grau d'assoliment dels objectius en cada participant ha estat en funció del grau de deteriorament cognitiu, independència i autonomia de cadascú. La descripció als resultats dels objectius aconseguits es basen en els participants més independents. La participació dels residents amb major grau de deteriorament cognitiu i major dependència, de mobilitat molt reduïda i grans dificultats per comunicar-se ha sigut més passiva. No obstant, pensem que els participants menys actius es beneficien en mateix o fins i tot major grau d'aquest projecte. Se'ls estimula fent-los partícips, inclouent-los al projecte i compartint el mateix espai i activitat que la resta de companys i que els nens, fent-los participar el màxim possible. Tots els residents, sempre que ha sigut possible, han participat al projecte sent fidels al principi d'inclusió social.

En una cursa per rellentir els símptomes i efectes de les malalties degeneratives que acompanyen els usuaris de les residències de la tercera edat, els nostres objectius no han estat plantejats com metes a les que arribar, sinó accions que realitzar per perllongar el màxim possible l'autonomia i independència de les persones així com la major salut emocional i qualitat de vida possible de les persones per i amb les que treballem.

El major valor que aquest projecte intergeneracional aporta a la gent gran és la innocència, energia, vitalitat i màgia que només els nens poden proporcionar. Les seves interaccions amb la gent gran plenes de curiositat, lògica i espontaneïtat fan que aquests riguin, respirin profundament i marxin somrients. Animats i cansats alhora de l'energia que se'ls ha contagiada.

Donada la bona acollida del projecte i la seva viabilitat fins el moment, se li donarà continuïtat fins març de 2014, que és quan termina la programació establerta. En aquest punt es tornarà a fer una avaluació general per considerar tornar-lo a aplicar el proper curs amb una programació renovada i adequada al moment en el que ens trobarem.

VI.- Referències bibliogràfiques

Council (EPSCO) Brussels, 7 December 2012. *Council Declaration on the European Year for Active Ageing and Solidarity between Generations (2012): The Way Forward.*

Bauman, Z. (2005) *Modernidad líquida*. Fondo de cultura económica: Argentina.

Hatton-Yeo, Alan. Ohsako, Toshio (2001). *Programas Intergeneracionales: Política Pública e implicaciones de la investigación. Una perspectiva internacional*. Instituto de Educación de la UNESCO, The Beth Johnson Foundation: Hamburg.

Jefatura del Estado (15-12-2006), *Ley 39/2006, de 14 de diciembre, de Promoción de la Autonomía Personal y Atención a las personas en situación de dependencia*. BOE nº. 299/2006

VII.- Annexes

Fitxa d'activitat

PARTICIPANTS	TIPUS	DATA
--------------	-------	------

OBJECTIUS ESPECÍFICS

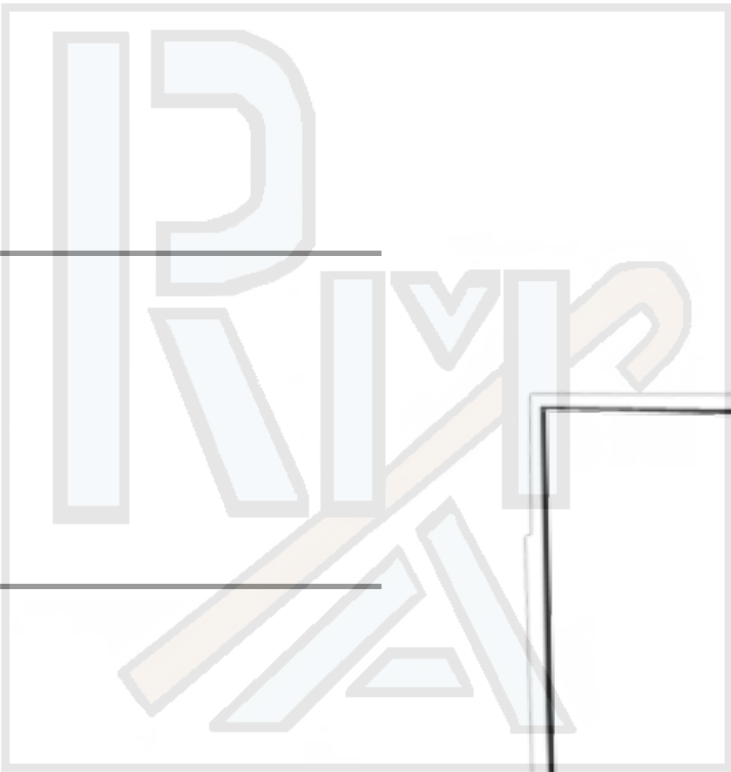
OBJECTIUS OPERATIUS

MATERIAL

PREPARACIÓ

REALITZACIÓ

AVALUACIÓ

T'ha agradat l'activitat d'avui?

- (1) No, gens.
- (2) No. Ha sigut avorrida.
- (3) Ha estat bé.
- (4) M'ha agradat força
- (5) M'ha agradat molt

Voldries repetir-la?**Què és el que més t'ha agradat?****I el que menys?****Què has hagut de fer avui?****Amb qui?****Quina ha sigut la dificultat?**

- (1) Era molt fàcil, no necessitava ajuda.
- (2) Era fàcil però havíem de fer-ho entre dos.
- (3) Normal.
- (4) Era difícil però ho hem aconseguit.
- (5) Era massa difícil.

Què t'ha semblat la duració?

- (1) Massa curta.
- (2) Adequada.
- (3) Massa llarga.

Observacions

T'ha agradat l'activitat d'avui?

Ha sigut adequada?

- (1) No, gens.
- (2) Podria haver estat millor.
- (3) Ha estat bé.
- (4) M'ha agradat força
- (5) M'ha agradat molt

Què és el que més t'ha agradat?

I el que menys?

Què has observat en el teu familiar?

I en els nens?

L'activitat ha estat ven preparada?

Com et vas assabentar?

Observacions